

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ν. 3094/03 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρ. 4 § 6)

Θέμα:

“Συνθήκες λειτουργίας Παιδόπολης Νεαπόλεως Λασιθίου Κρήτης”

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Γιώργος Μόσχος

Επιστήμονες: Όλγα Θεμελή, Ιωάννα Κουβαριτάκη, Ευαγγελία Μαρκάκη.

Δεκέμβριος 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Γιώργος Μόσχος 1

A. ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ 4

B. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 5

Γ. ΕΝΔΥΣΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ 5

Δ. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ 6

E. Η ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ 9

1. Ιστορικό – Νομικό πλαίσιο 9
2. Φιλοξενούμενοι Ανήλικοι 10
3. Κτιριακές Εγκαταστάσεις – Υποδομή – Εξοπλισμός 10
4. Διοίκηση – Στελέχωση 13
5. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά την πρώτη επίσκεψη τον Ιούνιο 2004 14
6. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά τη δεύτερη επίσκεψη τον Μάιο 2005 15
7. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά τη τρίτη επίσκεψη τον Οκτώβριο 2006 17
8. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά τη τέταρτη επίσκεψη τον Ιούνιο 2006 18
9. Διοικητικές Ενέργειες 19

9.1 Ενέργειες της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης προς το ΠεΣΥΠ (Δ.Υ.ΠΕ.) Κρήτης 19

9.2 Ενέργειες του ΠεΣΥΠ (Δ.Υ.ΠΕ.) Κρήτης προς το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης 21

10. Έκθεση σώματος επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας 23

10.1 Ενέργειες και προγραμματισμός έργων που έγιναν μετά την έκθεση του ΣΕΥΥΠ 24

11. Η κατάσταση της Παιδόπολης το Δεκέμβριο του 2006 26

ΣΤ. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ 26

1. Η δεοντολογία που πηγάζει από το Σύνταγμα, τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ) και το λοιπό διεθνές και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο. 26

3. Οι Παρατηρήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών για τα ιδρύματα στην Ελλάδα. 35

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 37

A. ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η ανεξάρτητη αρχή «Συνήγορος του Πολίτη», βάσει του άρθρ. 1 παρ. 1 του Ν. 3094/2003, «έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ.1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επίσης ως αποστολή του την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού». Ειδικότερα, η ευθύνη της υλοποίησης της τελευταίας αποστολής, δηλαδή του Συνηγόρου του Παιδιού, έχει ανατεθεί στον Κύκλο Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.1 του νόμου 3094/2003 «ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητες του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερομένου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων». Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.2, «ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να επιληφθεί υποθέσεων αυτεπαγγέλτως». Βάσει της υπ' αρ. 746/2004 απόφασης (ΦΕΚ 742 Β'/18-5-04), για την «Τροποποίηση Κανονισμού Λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη», «ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να επιλαμβάνεται αυτεπαγγέλτως θεμάτων που ανάγονται στην κατ' άρθρον 1 παρ. 1 Ν. 3094/2003 αποστολή του. 2. Για κάθε αυτεπάγγελτη παρέμβαση εκδίδεται ειδική «Απόφαση» του Συνηγόρου του Πολίτη, καταχωρούμενη σε μητρώο αυτεπαγγέλτων ερευνών, που τηρείται ως παράρτημα του κατ' άρθρον 4 παρ. 4 Ν. 3094/2003 «ειδικού μητρώου» αναφορών. 3. Την απόφαση για τη διεξαγωγή αυτεπάγγελτης έρευνας λαμβάνει ο Συνήγορος του Πολίτη, κατόπιν εκτίμησης της σοβαρότητας του θέματος. Για την εκτίμηση της σοβαρότητας του θέματος λαμβάνεται ιδίως υπ' όψιν η διαπίστωση ενδιαφέροντος της κοινής γνώμης, η βαρύτητα της προσβολής του δικαιώματος ή συμφέροντος καθώς και ο αριθμός των ενδιαφερομένων προσώπων και το ενδεχόμενο πραγματικής ή νομικής αδυναμίας των άμεσα θιγόμενων για πρόσβαση στη διαδικασία υποβολής αναφοράς κατ' άρθρον 4 παρ. 1 Ν. 3094/2003. 4. Με την απόφασή του για τη διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας, ο Συνήγορος του Πολίτη προσδιορίζει το ειδικό αντικείμενο αυτής καθώς και τους λόγους που επιβάλλουν τη διενέργειά της. 5. Αντίγραφο της παραπάνω απόφασης κοινοποιείται στην εμπλεκόμενη δημόσια υπηρεσία ή επιδίδεται το αργότερο με τη διενέργεια της πρώτης σχετικής ερευνητικής πράξης κατ' άρθρον 4 παρ. 5 εδάφιο δεύτερο Ν.

3094/2003. Εφ' όσον η έρευνα αφορά ειδικά το ενδεχόμενο προσβολής δικαιωμάτων ή συμφερόντων παιδιού από ιδιώτη, το ως άνω αντίγραφο επιδίδεται στον εμπλεκόμενο ιδιώτη με τη διενέργεια της πρώτης σχετικής ερευνητικής πράξης κατ' άρθρον 4 παρ. 5 Ν. 3094/2003. Μετά το πέρας της έρευνας, το σχετικό πόρισμα και οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο.»

B. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο πλαίσιο της αποστολής του για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποιεί, μεταξύ άλλων, επισκέψεις σε χώρους όπου φιλοξενούνται παιδιά, με σκοπό να σχηματίσει μια αρχική εικόνα, σχετικά με τις συνθήκες φιλοξενίας, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την επάρκεια προσωπικού, την ύπαρξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και απασχόλησης, καθώς και την εν γένει διαπίστωση σεβασμού των δικαιωμάτων τους, όπως αυτά κατοχυρώνονται στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Ν.2101/92) και τις προβλέψεις της εθνικής νομοθεσίας.

Ειδικότερα, οι επισκέψεις σε ιδρύματα παιδικής μέριμνας, στόχο έχουν τη διερεύνηση και διαπίστωση της επικρατούσας κατάστασης στο πεδίο της πρόνοιας και των παρεχομένων υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας για την παιδική ηλικία. Όταν από επίσκεψη σε ίδρυμα ανακύπτουν ζητήματα σχετικά με παραβιάσεις δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί, σύμφωνα με το ως άνω νομοθετικό πλαίσιο, να αποφασίσει αυτεπαγγέλτως τη διερεύνηση της υπόθεσης και γενικότερα της λειτουργίας του ιδρύματος.

Γ. ΕΝΑΥΣΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Έναυσμα για την παρούσα έρευνα αποτέλεσε η επίσκεψη κλιμακίου επιστημόνων του Κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού με επικεφαλής τον Βοηθό Συνήγορο για τα Δικαιώματα του Παιδιού κύριο Γ. Μόσχο στην **Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου Κρήτης**, στις 5.6.2004, κατά την οποία διαπιστώθηκαν σοβαρά λειτουργικά προβλήματα στο εν λόγω ίδρυμα, που συνιστούσαν παραβιάσεις των δικαιωμάτων των

φιλοξενούμενων ανηλίκων και τα οποία αποτυπώθηκαν στην έκθεση της 20^{ης} Ιουλίου 2004. Στη συνέχεια, εκδόθηκε η με αρ.πρωτ. : ***/26.7.04 απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη για τη διενέργεια **αυτεπάγγελτης έρευνας** σχετικά με τη λειτουργία της συγκεκριμένης Παιδόπολης. Η έρευνα επικεντρώθηκε στις συνθήκες φιλοξενίας, την υλικοτεχνική υποδομή, την επάρκεια προσωπικού, καθώς και την εν γένει τήρηση και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των φιλοξενούμενων παιδιών.

Ακολούθησαν αλληλογραφία και επικοινωνία του Συνηγόρου του Πολίτη με τη διοίκηση της μονάδας, νέα επίσκεψη στην Παιδόπολη, στις 12.5.2005, αλληλογραφία με το αρμόδιο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με την αρμόδια ΔΥΠΕ Κρήτης και με τη Διοίκηση της Παιδόπολης, καθώς και νεότερες επισκέψεις στο ίδρυμα στις 21.10.05 και στις 3.06.2006. Δεδομένου ότι τα προβλήματα, ως προς τη στελέχωση του εν λόγω ιδρύματος δεν έχουν επιλυθεί και, όπως διαπιστώθηκε από τις επισκέψεις και επικοινωνίες της Ανεξάρτητης Αρχής μας, η κατάσταση επιδεινώθηκε, ο Συνήγορος του Πολίτη αποφάσισε την έκδοση του παρόντος πορίσματος, που αποσκοπεί στην έκθεση των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανακύπτουν καθώς και στην παρουσίαση προτάσεων και ενδεχόμενων λύσεων για την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των φιλοξενούμενων ανηλίκων στην Παιδόπολη Νεάπολης Κρήτης.

Δ. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

- **5-6-2004:** Επίσκεψη – αυτοψία στη Παιδόπολη Νεάπολης. Συζήτηση με μέλη του προσωπικού και με φιλοξενούμενους ανηλίκους. Ενημέρωση του Συνηγόρου του Παιδιού για ελλείψεις που συνιστούν παραβιάσεις δικαιωμάτων των παιδιών.
- **20-07-2004:** Σύνταξη έκθεσης από τον Συνήγορο του Παιδιού σχετικά με τα στοιχεία τα οποία κατέγραψε μετά την πρώτη του επίσκεψη – αυτοψία.
- **26-07-2004:** Έκδοση της υπ' αριθμ. ***/26.07 04 αυτεπάγγελτης απόφασης έρευνας για τις συνθήκες φιλοξενίας και τις παροχές προς τους ανηλίκους.

- **18-08-2004:** Αποστολή της υπ'αριθμ. ***/18.08.04 επιστολής στον αρμόδιο Υφυπουργό Κοινωνικής Αλληλεγγύης και διαβίβαση της ανωτέρω έκθεσης. Κοινοποίηση τόσο της επιστολής όσο και της έκθεσης στον Πρόεδρο ΠεΣΥΠ Κρήτης.
- **04-10-2004:** Απάντηση της Διεύθυνσης Προστασίας Οικογένειας του Υπ.ΥΚΑ με το υπ' αριθμ. Π1Β/8492/4.10.2004 έγγραφο, με το οποίο αναγνωρίζεται τόσο η αναγκαιότητα πρόσληψης προσωπικού όσο και η ανάγκη επιχορήγησης για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών της μονάδας. Αναφορικά με το πρώτο θέμα, η αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου ενημέρωσε για τη μακροπρόθεσμη πλήρωση οργανικών θέσεων στην εν λόγω Παιδόπολη, η οποία θα συμπεριληφθεί στη διαδικασία της **επόμενης** προκήρυξης μέσω ΑΣΕΠ.
- **10-11-04:** Συνάντηση με τον Πρόεδρο του ΠεΣΥΠ Κρήτης, συζήτηση σχετικά με τα προβλήματα λειτουργίας της Παιδόπολης και διερεύνηση πιθανών λύσεων.
- **22-02-2005:** Αποστολή της υπ'αριθμ. ***/18.08.04 επιστολής στον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με στόχο την ενημέρωσή του για την επιτακτική ανάγκη λήψης μέτρων προκειμένου να αντιμετωπιστεί κυρίως το πρόβλημα της υποστελέχωσης της εν λόγω Μονάδας. Κοινοποίηση στον καθ' ύλη αρμόδιο Υφυπουργό και στον Πρόεδρο του ΠεΣΥΠ Κρήτης.
- **11-05-2005:** Πραγματοποίηση δεύτερης επίσκεψης στην Παιδόπολη Νεάπολης και διαπίστωση της επιδείνωσης των προβλημάτων που καθιστούν τη λειτουργία της μονάδας εξαιρετικά δυσχερή. Επείγει ιδίως το θέμα σίτισης των παιδιών, καθώς τους τελευταίους μήνες δεν υπάρχει πια μαγειρίσσα. Τα παιδιά εκφράζουν την έντονη δυσαρεσκειά τους.
- **16-05-2004:** Συνάντηση και ενημέρωση της νομικής συμβούλου του αρμόδιου Υφυπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και κατάθεση αιτήματος για άμεση λήψη μέτρων, καθώς η κατάσταση έχει οδηγηθεί σε σημείο οριακό. Σημειώνεται ότι οι υπάλληλοι με έγγραφό τους (υπ' αριθμ. 345/20/04/2005) γνωστοποίησαν (σε μια προσπάθεια έκφρασης της απόγνωσης τους) την πρόθεσή τους να αναστείλουν τη λειτουργία της Παιδόπολης, εάν μέσα σε ένα μήνα δεν έχουν ληφθεί μέτρα. Ο ΣτΠ τονίζει ότι στόχος του Υπουργείου θα πρέπει να είναι όχι το κλείσιμο της μονάδας αλλά η ουσιαστική αναβάθμισή της.
- **18-05-2005:** Αποστολή επιστολής προς τον Υπουργό και Υφυπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ενημέρωση για τη δυσχερή κατάσταση, στην οποία έχει

περιέλθει η Παιδόπολη -κυρίως λόγω της δραματικής μείωσης προσωπικού- και έκκληση για επείγουσα παρέμβαση.

- **21-10-2005:** Νέα επίσκεψη κλιμακίου του Συνηγόρου του Πολίτη στην Παιδόπολη. Επιβεβαίωση της συνέχισης της ύπαρξης των προβλημάτων που πηγάζουν στην πλειονότητά τους από την ανεπάρκεια του προσωπικού. Επίσκεψη στο δημοτικό σχολείο Νεάπολης, όπου φοιτούν ορισμένοι φιλοξενούμενοι του ιδρύματος και συζήτηση με εκπαιδευτικούς σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές αυτοί.
- **23-01-2006:** Αποστολή επιστολής προς τον Υφυπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Γ. Κωνσταντόπουλο, υπενθύμιση των προβλημάτων, η επιδείνωση των οποίων διαπιστώθηκε μετά την τρίτη επίσκεψη. Επανάληψη έκκλησης για άμεση παρέμβαση, καθώς η έλλειψη προσωπικού καθιστά αδύνατη τη συνέχιση της λειτουργίας της Παιδόπολης.
- **22-02-2006:** Απάντηση της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας του Υπ.ΥΚΑ με το υπ' αριθμ. Π4/ΓΠ οικ 21990/2006 έγγραφο, στο οποίο δηλώνεται η πρόθεση του Υπουργείου να προωθηθεί η διαδικασία έκδοσης Προκήρυξης μέσω ΑΣΕΠ. Το Υπουργείο τονίζει ότι με το Π4/ΓΠ ΟΙΚ4201/13.01.06 έγγραφο προς τη Γεν. Γραμματεία του ΥΠΕΣΔΔΑ και το Γεν. Λογιστήριο του Κράτους έχει επισημάνει την ανάγκη κατ' εξαίρεση έγκρισης πλήρωσης 100 θέσεων στον Τομέα Πρόνοιας με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου ορισμένου χρόνου για τη συντομότερη διαδικασία κάλυψης αναγκών σε προσωπικό.
- **03-06-2006:** Εκ νέου πραγματοποίηση επίσκεψης στην Παιδόπολη Νεάπολης. Διαπιστώνεται ότι διαιωνίζονται τα σοβαρά προβλήματα που είχαν εξ αρχής εντοπιστεί. Διαπίστωση και πάλι της επιτακτικής ανάγκης για πρόσληψη προσωπικού.
- **01-09-06:** Προφορική επικοινωνία με τον νέο Πρόεδρο της ΔΥΠΕ Κρήτης, κατά την οποία γνωστοποιούνται σε αυτόν οι διαπιστώσεις της έρευνας του Συνηγόρου του Πολίτη. Παρέχεται η διαβεβαίωση προς την Αρχή ότι θα γίνουν άμεσα ενέργειες για την κάλυψη αναγκών του ιδρύματος με αποσπάσεις προσωπικού.

Ε. Η ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ

1. Ιστορικό – Νομικό πλαίσιο

Ο όρος «Παιδόπολη» χρησιμοποιήθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο για να χαρακτηρίσει τα ιδρύματα φιλοξενίας και περίθαλψης απροστάτευτων και ορφανών παιδιών, την ευθύνη των οποίων είχε η Ειδική Υπηρεσία Περιθάλψεως Ελληνοπαίδων (Πρώτος Κανονισμός Λειτουργίας Παιδοπόλεων, Αύγουστος 1948). Οι παιδοπόλεις υπήχθησαν στην ευθύνη της Βασιλικής Πρόνοιας το 1955 και, στη συνέχεια, του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας, Ν.Π.Δ.Δ. που συστάθηκε με το Ν.Δ. 572/70 (ΦΕΚ 125 Α΄). Το 1998 με τον Ν.2646/98 οι παιδοπόλεις εντάχθηκαν στον Εθνικό Οργανισμό Κοινωνικής Φροντίδας (ΕΟΚΦ).

Με τον Ν. 3106/03 και την κατάργηση του ΕΟΚΦ τα ιδρύματα αυτά μετατράπηκαν σε υπηρεσίες του Περιφερειακού Συστήματος Υγείας και Πρόνοιας (Πε.Σ.Υ.Π), αποτελώντας αποκεντρωμένες και ανεξάρτητες υπηρεσιακές μονάδες των Πε.Σ.Υ.Π με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια (Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας). Η Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου Κρήτης λειτούργησε από 01.07.03 ως αποκεντρωμένη μονάδα παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας του Πε.Σ.Υ.Π. Κρήτης (Υ.Α Π1β/Γ.Π οικ.61956/03 ΦΕΚ Β΄ 865/03), βάσει των άρθρων 1 και 21 του Ν. 3106/03 (ΦΕΚ 30 Α΄), υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, νυν Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υπ.Υ.Κ.Α) (ΦΕΚ 513 Β΄/10.03.04).

Με τον νεότερο νόμο 3329/05 («Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης», άρθρα 1 και 14), η Παιδόπολη Λασιθίου Νεάπολης Κρήτης μετατράπηκε σε ΝΠΔΔ που υπόκειται στον έλεγχο και την εποπτεία του Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, και λειτουργεί ως Μονάδα Κοινωνικής Φροντίδας της Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης (ΔΥΠΕ). Η έναρξη λειτουργίας της συγκεκριμένης μονάδας κοινωνικής φροντίδας ως ΝΠΔΔ έγινε με την Υ.Α Π3/Φ.ΝΟΜ/ΓΠοικ.45162 (ΦΕΚ Β΄604/05.05.05) παρ. ΙΖ, εδαφ. θ.

Η Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου Κρήτης λειτουργεί από το 1970 και είναι μια από τις 6 παιδοπόλεις που λειτουργούν σήμερα σε όλη την Ελλάδα. Από τη συγκεκριμένη Παιδόπολη έχουν φιλοξενηθεί 1047 παιδιά έως σήμερα.

2. Φιλοξενούμενοι Ανηλικοί

Στην Παιδόπολη Νεάπολης φιλοξενούνται απροστάτευτα αγόρια (ορφανά, εγκαταλελειμμένα, με προβλήματα στο οικογενειακό τους περιβάλλον).

Η Παιδόπολη παρέχει δωρεάν στέγη, τροφή, ενδυμασία, ψυχαγωγία και κάθε άλλη αναγκαία φροντίδα και μέριμνα στα παιδιά αυτά από ηλικίας 5 ½ ετών μέχρι και την ενηλικίωσή τους. επίσης, μεριμνά για την επιστροφή των παιδιών στη φυσική τους οικογένεια, όποτε τούτο κρίνεται εφικτό και σκόπιμο και γενικότερα για την προετοιμασία της κοινωνικής τους αποκατάστασης.

Η εισαγωγή ενός παιδιού γίνεται : α) μέσω παραπομπής από Δ/νσεις Πρόνοιας των Νομαρχιών ή και από κάποια δημόσια κοινωνική υπηρεσία, μετά τη διενέργεια κοινωνικής έρευνας, και β) κατόπιν εισαγγελικής εντολής.

Τον Ιούνιο του 2005 φιλοξενούνταν συνολικά 21 παιδιά από 6-17 ετών. Η Παιδόπολη φιλοξενεί παιδιά κυρίως από την περιοχή της Κρήτης αλλά και της Αθήνας, καθώς και παιδιά Αλβανικής καταγωγής μεταφερόμενα από το πρόγραμμα «παιδιά των φαναριών» της Παιδόπολης Αγ. Βαρβάρας. Από αυτά 9 παρακολουθούν Δημοτικό σχολείο (5 φοιτούν στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο της περιοχής και τα υπόλοιπα 4 στο κανονικό) και 12 είναι μαθητές Γυμνασίου και ΤΕΕ.

Η Παιδόπολη Νεάπολης ασκούσε την επιμέλεια και τη γονική μέριμνα σε 3 παιδιά (Υ.Α. Π1α/οικ.84155/03, ΦΕΚ Β' 1284/11.09.03), η Παιδόπολη Καλαμακίου σε 6 παιδιά, ενώ στα υπόλοιπα 12 ασκείται από τις οικογένειές τους.

Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της έρευνας του Συνηγόρου του Πολίτη, απεστάλησαν εκ μέρους της Διοίκησης του ιδρύματος νεότερα στοιχεία σχετικά με την ανανέωση του αριθμού των φιλοξενούμενων, που κυμαίνονταν κατά την περίοδο αυτή έως σήμερα μεταξύ 21 και 27 ανηλίκων.

3. Κτιριακές Εγκαταστάσεις – Υποδομή – Εξοπλισμός

Η Παιδόπολη Νεαπόλεως καταλαμβάνει χώρο εκτάσεως 15 στρεμμάτων στο κέντρο της πόλης και διαθέτει ένα κεντρικό κτιριακό συγκρότημα, γύρω από το οποίο υπάρχει

πευκοδάσος με μια εκκλησία, γήπεδο μπάσκετ, βόλει και παιδική χαρά. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις καταλαμβάνουν περί τα 3.000 τ.μ.

Το κεντρικό κτίριο, το οποίο είναι πολύ παλαιό –ήταν τουρκικό στρατόπεδο- ανακαινίστηκε το 1993. Συνεχόμενα του κεντρικού βρίσκονται άλλα κτίρια, τα οποία κτίστηκαν μεταγενέστερα.

Στο ισόγειο του κεντρικού κτιρίου υπάρχουν 3 γραφεία (Διεύθυνσης, Διαχείρισης, Πρόνοιας) και 2 τουαλέτες προσωπικού. Εκεί βρίσκονται επίσης η κουζίνα και η τραπεζαρία της Παιδόπολης.

Στην ανατολική πτέρυγα υπάρχουν 5 δωμάτια, τα οποία χρησιμοποιούνται όλα και φιλοξενούν 3 ως 4 παιδιά το καθένα, το γραφείο των επιμελητών, μια αίθουσα τηλεόρασης, ιματιοθήκη, 6 τουαλέτες –οι 2 για μικρότερα παιδιά- και 3 μπάνια με ντουζιέρες.

Στη δυτική πτέρυγα υπάρχουν 8 μεγάλα δωμάτια, τα οποία χρησιμοποιούνται ανάλογα με τον αριθμό και τις ανάγκες των παιδιών που κατά καιρούς φιλοξενούνται στην Παιδόπολη. Κατά την πρώτη επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη, το ένα χρησιμοποιούνταν από τα μεγαλύτερα παιδιά που φιλοξενούνται στο ίδρυμα, ούτως ώστε

να έχουν κάποια αυτονομία, ένα χρησιμοποιούταν ως ιματιοθήκη, ένα για αίθουσα τηλεόρασης και άλλο ένα για αναγνώστηριο. Τα υπόλοιπα ήταν κενά. Στην ίδια πτέρυγα βρίσκονταν επίσης 4 τουαλέτες και 5 μπάνια με ντουζιέρες. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, επήλθαν μετατροπές τόσο στη χρήση όσο και στην διαμόρφωση των χώρων διαμονής των φιλοξενούμενων.

Στον α' όροφο υπάρχουν 2 αναγνώστηρια και μια μεγάλη αίθουσα- καθιστικό, η οποία χρησιμοποιείται για γιορτές- εκδηλώσεις, ομιλίες κ.λπ. της Παιδόπολης αλλά και της κοινότητας.

Εκτός κεντρικού κτιρίου και συνεχόμενα υπάρχει μία αίθουσα θεάτρου, μια βιβλιοθήκη, ένα γυμναστήριο και μια ακόμη κενή αίθουσα (η οποία παραχωρείται από την Παιδόπολη ως εκθεσιακός χώρος, όταν ζητηθεί από πολιτιστικούς συλλόγους). Λίγο μακρύτερα και μέσα στο πευκοδάσος, βρίσκεται άλλο κτίριο (πρώην αναρρωτήριο και κατοικία του Διευθυντή), το οποίο είναι σήμερα κενό. Τέλος, από την πίσω πλευρά του κτιρίου βρίσκονται συνεχόμενα του κεντρικού, το λεβητοστάσιο, τα πλυντήρια ρούχων, οι αποθήκες τροφίμων, συνεργείο και γκαράζ αυτοκινήτων.

Ως προς τις εγκαταστάσεις, κατά την πρώτη επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη διαπιστώθηκε ότι:

- Οι χώροι διαμονής των παιδιών ήταν απρόσωποι, δεν είχαν επαρκή συντήρηση, καθαριότητα και φωτισμό.
- Οι χώροι ψυχαγωγίας δε διέθεταν τον κατάλληλο εξοπλισμό, παιδαγωγικό υλικό και μέσα ψυχαγωγίας. Υπήρχε ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής, ο οποίος δε χρησιμοποιούταν από τους φιλοξενούμενους, ελλείπει κατάλληλου εκπαιδευτή.
- Τα αναγνώστηρια δε διέθεταν βιβλιοθήκη με σύγχρονο υλικό.
- Τα είδη οικοσκευής στην κουζίνα ήταν παλαιά και φθαρμένα
- Οι χώροι τόσο στις ντουζιέρες όσο και στις τουαλέτες ήταν απεριποίητοι, με σπασμένα πλακάκια, και με κακές συνθήκες υγιεινής. Ειδικότερα, οι χώροι της τουαλέτας εγκυμονούσαν κινδύνους ατυχήματος, κυρίως για τα μικρότερα παιδιά, εξαιτίας της κακής συντήρησής τους. Κατά την πρώτη επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη, οι τουαλέτες ανέδιδαν δυσάρεστη οσμή, που αποδόθηκε από το προσωπικό στο γεγονός ότι την ημέρα αυτή (Σάββατο) δεν γίνεται καθαρισμός.

Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, η Δ/ση Προστασίας Οικογένειας μας ενημέρωσε με την Π1β/84928-04.10.04 σχετικά με την επιχορήγηση της Μονάδας για την αντιμετώπιση των λειτουργικών αναγκών της κατά το έτος 2004. Από τις πιστώσεις που εγκρίθηκαν ανακαινίστηκαν τα μπάνια και οι τουαλέτες της δυτικής πτέρυγας, ενώ αργότερα έγινε ανακαίνιση και αυτών της ανατολικής πτέρυγας. επίσης, έγιναν έργα μόνωσης της στέγης του κεντρικού κτιρίου στους χώρους της τραπεζαρίας-κουζίνας καθώς εισχωρούσαν όμβρια ύδατα από την οροφή. Παρ' όλα αυτά οι χώροι και κατά τη δεύτερη επίσκεψη έδειχναν ακόμη παραμελημένοι και υπήρχε επιτακτική ανάγκη φροντίδας τους. Στη συνέχεια, οι χώροι βάρπηκαν και ιδίως μετά την προσωρινή τοποθέτηση κοινωνικού λειτουργού στο ίδρυμα, οι χώροι διαμονής παρουσίασαν βελτίωση ως προς την κατάστασή τους.

4. Διοίκηση – Στελέχωση

Η Παιδόπολη διοικείται από πενταμελή Διοικούσα Επιτροπή, με Πρόεδρο την κυρία Δώρα Μαρκογιαννάκη (διορίστηκε τον Νοέμβριο 2004). Στη μονάδα απασχολούνταν μέχρι τις αρχές Δεκεμβρίου 2006, μόνον **6** άτομα, μολονότι οι εγκεκριμένες οργανικές θέσεις ανέρχονται σε **49**.

Ειδικότερα, στην Παιδόπολη εργάζονται:

A) Ο Διευθυντής, ο οποίος εκτός των διοικητικών καθηκόντων του, ασκεί καθήκοντα συνοδού σε σχολεία και νοσοκομεία και ασχολείται με οτιδήποτε άλλο προκύψει τις πρωινές ώρες, πέραν των καθηκόντων του.

B) Ο Προϊστάμενος Διαχείρισης, ο οποίος ασχολείται με τη μηχανογράφηση οικονομικού και διαχειριστικού προγράμματος, τη σύνταξη προϋπολογισμού, τις συμβάσεις για την αγορά τροφίμων & υλικών, την προμήθειά τους και την τακτοποίηση της αποθήκης.

Γ) Δύο επιμελητές, οι οποίοι ασχολούνται με την προετοιμασία των παιδιών που αφορά τόσο τις σχολικές εργασίες και τη φροντίδα τους σε θέματα υγείας όσο και την ψυχαγωγία τους.

Δ) Ένα άτομο ως βοηθητικό προσωπικό καθαριότητας, το οποίο καλύπτει όλους τους χώρους (γραφεία, δωμάτια παιδιών, κοινόχρηστους χώρους, τουαλέτες κλπ.), με αποτέλεσμα η καθαριότητα των χώρων να μην είναι ικανοποιητική παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται. Επιπλέον, το εν λόγω άτομο είναι επιφορτισμένο να πλένει τα ρούχα των παιδιών, τα οποία μετά τα φορούν ασιδέρωτα, διότι δεν υπάρχει χρόνος για επιπρόσθετη εργασία.

Ε) Τέλος, ένα άτομο για νυχτερινή φύλαξη, το οποίο καλείται να εξυπηρετήσει όλες τις έκτακτες ανάγκες που μπορεί να προκύπτουν (προβλήματα υγείας των φιλοξενουμένων, ενδεχόμενα τεχνικά προβλήματα, νυκτερινά επεισόδια, κ.α.).

Επισημαίνεται ότι το πρώτο τρίμηνο του 2007 πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν δύο άτομα του μόνιμου προσωπικού (προϊστάμενος διαχείρισης και καθαρίστρια η οποία επίσης είναι υπεύθυνη πλυντηρίου και ιματισμού). Έτσι, ο συνολικός αριθμός του προσωπικού θα αποτελείται στο εφεξής από 4 άτομα. Η *έλλειψη προσωπικού* ανάγεται πλέον στο μείζον πρόβλημα της Παιδόπολης, που απειλεί να καταστήσει αδύνατη τη λειτουργία της.

5. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά την πρώτη επίσκεψη τον Ιούνιο 2004

Κατά την πρώτη επίσκεψή του ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι τα μέλη του προσωπικού δεν ασκούν αποκλειστικά τα καθήκοντα αρμοδιότητας της οργανικής θέσης τους, αλλά είναι επιφορτισμένο με επιπλέον καθήκοντα, ώστε να συνδράμουν όπου κατά περίπτωση υπάρχει ανάγκη για την καλύτερη λειτουργία της Παιδόπολης και τη δημιουργία όσο το δυνατόν πιο φιλικού περιβάλλοντος. Αξίζει να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι η καλή διάθεση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την αριθμητική ανεπάρκεια του προσωπικού. Οι υπάλληλοι που απασχολούνται στην Παιδόπολη έχουν πάνω από 26 έτη υπηρεσίας. Αναφέρθηκε δε, ότι η τελευταία πρόσληψη έγινε το 1977 και ότι για οι θέσεις του προσωπικού που έχουν κενωθεί λόγω συνταξιοδότησης δεν έχουν πληρωθεί, γεγονός το οποίο έχει οδηγήσει σε αποδιοργάνωση του ιδρύματος. Πρόσφατα μάλιστα συνταξιοδοτήθηκαν ένας επιμελητής, η βοηθός διαχείρισης και η μαγείρισσα. Έκτοτε, η σίτιση των παιδιών πραγματοποιείται με ιδιαίτερες δυσκολίες. Η παρασκευή του φαγητού γίνεται στο Νοσοκομείο Νεάπολης και στη συνέχεια μεταφέρεται από το προσωπικό της Παιδόπολης με αγροτικό αυτοκίνητο, χωρίς να τηρούνται στοιχειώδεις

όροι υγιεινής ούτε να διατηρείται ζεστό, με αποτέλεσμα οι τρόφιμοι να καταναλώνουν το φαγητό κρύο.

Η Παιδόπολη λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως, Σαββατοκύριακα και αργίες. Το υπάρχον προσωπικό εργάζεται σε δύο βάρδιες από τις 6.00π.μ έως και τις 22.30μμ.

Η εργασία είναι πενήμερη, με συνέπεια όσοι δούλευαν Σαββατοκύριακα έπρεπε να παίρνουν ρεπό μέσα στην εβδομάδα. Αυτό δυσχέραινε τη σύνταξη προγράμματος εργασίας (αν ληφθούν υπόψη και οι κανονικές άδειες και οι τυχόν έκτακτες πχ. αναρρωτικές) ιδίως στις θέσεις εργασίας όπου υπηρετεί ένα μόνο άτομο. Σε περιόδους μάλιστα αδειών, όπως το καλοκαίρι, ή σε κάποιες αργίες τα προβλήματα από την μη επάρκεια προσωπικού ήταν ακόμη εντονότερα.

6. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά τη δεύτερη επίσκεψη τον Μάιο 2005

Ο ΣτΠ πραγματοποίησε και δεύτερη επίσκεψη, κατά τη διάρκεια της οποίας. έγινε συνάντηση με τη διοίκηση και το προσωπικό, ακολούθησε συνάντηση με τους φιλοξενούμενους ανηλίκους και έγινε επίσκεψη σε όλους τους χώρους του ιδρύματος. Κατά την επίσκεψη επιβεβαιώθηκε εκ νέου η διαίωσιση των ήδη διαπιστωθέντων προβλημάτων. Οι σημαντικότερες διαπιστώσεις συνοψίζονται ως εξής:

- Η στελέχωση τόσο στον αριθμό όσο και στην ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού (παιδαγωγών, ψυχολόγων, κοινωνικού λειτουργού) και βοηθητικού προσωπικού παρέμενε ελλιπής.
- Η χρηματοδότηση παρέμενε ανεπαρκής και μάλιστα συρρικνώθηκε με συνέπειες
 - Ως προς τις υποδομές:
 - τη μη τακτική συντήρηση του κτιρίου
 - την έλλειψη δυνατότητας ολοκληρωμένης τεχνικής μελέτης για την καλύτερη και καταλληλότερη λειτουργία των υφισταμένων υποδομών.
 - Ως προς την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων:
 - την πλήρη απουσία εκπαιδευτικών - ψυχαγωγικών προγραμμάτων.

- Ειδικότερα θέματα – προβλήματα που διαπιστώθηκαν κατά την δεύτερη επίσκεψη :
 - Μεταφορά μαθητών: Από το Φεβρουάριο του 2005 οι εκπρόσωποι των ΚΤΕΛ αρνούνταν να μεταφέρουν τους μαθητές της Παιδόπολης προς και από τα σχολεία τους, παρά τη σύμβαση που είχε υπογραφεί μεταξύ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λασιθίου και ΚΤΕΛ (αποφ: 161/09.09.03), με την αιτιολογία ότι δημιουργούνταν προβλήματα μέσα στο λεωφορείο. Το αποτέλεσμα ήταν τα παιδιά είτε να παραμένουν στην Παιδόπολη είτε να μεταφέρονται στο σχολείο με ταξί, το οποίο πλήρωνε η μονάδα.
 - Θέματα σχολικής φοίτησης : Το πρόγραμμα στήριξης της μελέτης των παιδιών ήταν ανύπαρκτο, καθώς δεν υπήρχαν παιδαγωγοί. Η έλλειψη αυτής της συγκεκριμένης ειδικότητας συνεπαγόταν και άλλα προβλήματα. Αναφέρουμε ενδεικτικά τον σχετικά μεγάλο αριθμό παιδιών που παρακολουθούσαν Ειδικό Σχολείο. Από συζήτηση που κάναμε με τα ίδια τα παιδιά αλλά και με τους υπεύθυνους στην Παιδόπολη, διαπιστώσαμε ότι αρκετά από αυτά έχουν μαθησιακά προβλήματα, τα οποία θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με εντατική και εξειδικευμένη προετοιμασία, ώστε να αποφευχθεί τελικά η παρακολούθηση ειδικών αντί των κανονικών τάξεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι εκθέσεις της Διαγνωστικής Ομάδας του Ν. Λασιθίου, σύμφωνα με τις οποίες προτείνεται η φοίτηση μαθητών της Παιδόπολης σε ειδικό σχολείο παρά τη φυσιολογική τους νοημοσύνη, επικαλούμενες «συναισθηματικές διαταραχές, δυσκολίες προσαρμογής - μάθησης και προβλήματα συμπεριφοράς λόγω περιβαλλοντικών συνθηκών». Περαιτέρω, με έγγραφό του το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Αγ. Νικολάου εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τη φοίτηση 2 εξ αυτών των παιδιών καθώς αδυνατεί, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ψυχοσυναισθηματικές τους ανάγκες (σχετ: Φ.9/7-14.1.2005).

- Θέματα έλλειψης νομιμοποιητικών εγγράφων ορισμένων φιλοξενούμενων (κυρίως παιδιών των φαναριών) και ανησυχία για τη λήξη της άδειας παραμονής τους στη χώρα με την ενηλικίωσή τους.

7. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά τη τρίτη επίσκεψη τον Οκτώβριο 2006

Ο ΣτΠ πραγματοποίησε τρίτη επίσκεψη στην Παιδόπολη στις 21.10.2005, κατά την οποία συνάντησε την Πρόεδρο και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ιδρύματος, το προσωπικό και τους ανήλικους φιλοξενούμενους. Κατά την επίσκεψη αυτή διαπιστώθηκε ότι στο ίδρυμα είχαν ήδη ξεκινήσει κάποια βελτιωτικά έργα αποκατάστασης των χώρων και η συνολική εικόνα των εγκαταστάσεων ήταν σαφώς βελτιωμένη. Οι κοιτώνες είχαν μεταφερθεί στις πτέρυγες πρόσοψης του κτιρίου και είχαν βαφτεί σε χρώματα επιλογής των φιλοξενούμενων, ενώ ο διάκοσμός τους ήταν αρκετά προσεγμένος. Οι αίθουσες ψυχαγωγίας είχαν βελτιωθεί και είχαν αποκτήσει έναν κάπως πιο προσωπικό χαρακτήρα. Ειδική αίθουσα στον προαύλιο χώρο είχε διαμορφωθεί ως χώρος ψυχαγωγίας και χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι οποίοι είχαν αγορασθεί με πρωτοβουλία εθελοντικής ομάδας. Η τοποθέτηση στο ίδρυμα κοινωνικού λειτουργού από τις 7.07.2005, για περιορισμένο χρονικό διάστημα ωστόσο, μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Π.Α.Γ.Ν.Η., είχε συμβάλει στην οργάνωση των αρχείων των φιλοξενούμενων, της κοινωνικής εργασίας μαζί τους και με τις οικογένειές τους, όπως και στην οργάνωση του καθημερινού τους προγράμματος, θέματα για τα οποία ο ίδιος ο κοινωνικός λειτουργός ενημέρωσε διεξοδικά τους εκπροσώπους του Συνηγόρου του Πολίτη. Η Πρόεδρος του Δ.Σ. της Παιδόπολης κατέβαλλε καθημερινές προσπάθειες για την εύρυθμη λειτουργία της, παρά την έλλειψη προσωπικού και βοηθούσε εθελοντικά στα μαθήματα πολλών φιλοξενούμενων, ελλείψει παιδαγωγών. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε επίσης για το ότι είχαν προγραμματιστεί και άλλα έργα βελτίωσης των εγκαταστάσεων και ότι γίνονταν προσπάθειες, ώστε η άτυπη εθελοντική ομάδα «Φίλοι της Παιδόπολης Λασιθίου» να αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Επίσης, ότι γίνονταν ενέργειες, σε συνεργασία με μη κυβερνητική οργάνωση, προκειμένου να βρεθούν λύσεις σχετικά με την έλλειψη εγγράφων νομιμοποίησης ορισμένων φιλοξενούμενων από την Αλβανία (παιδιών των φαναριών).

Κατά την επικοινωνία με τα παιδιά ήταν έκδηλη η ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι υπήρχε κοινωνικός λειτουργός στο ίδρυμα, ωστόσο ήταν εμφανές ότι το πρόσωπο αυτό δεν επαρκούσε από μόνο του για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών τους, εκφράστηκε δε έντονα και από τα ίδια τα παιδιά το αίτημα για περισσότερο προσωπικό και ψυχαγωγικά – επιμορφωτικά προγράμματα. Οι φιλοξενούμενοι της Παιδόπολης είναι παιδιά με πολλά προσωπικά και κοινωνικά προβλήματα και ανάγκες για καθημερινή προσωπική φροντίδα και εμπύχωση, που σε πολύ μικρό βαθμό απολαμβάνουν, λόγω της ανεπάρκειας ειδικευμένου προσωπικού. Από τη συζήτηση μαζί τους και την εν γένει συμπεριφορά τους, ήταν εμφανές ότι η διαβίωσή τους στην Παιδόπολη έπασχε από σοβαρά στοιχεία θεσμικής παραμέλησης.

Κατά την επίσκεψη αυτή το κλιμάκιο του Συνηγούρου του Πολίτη επισκέφθηκε και το δημοτικό σχολείο Νεάπολης, στο οποίο φοιτούσαν ορισμένοι από τους φιλοξενούμενους και επικοινωνήσε με τους εκπαιδευτικούς και με μαθητές του σχολείου για να διαπιστώσει τον βαθμό ενσωμάτωσης των παιδιών της Παιδόπολης στο σχολείο και την τοπική κοινωνία. Εκτίμηση της Αρχής είναι ότι η σχολική κοινότητα διάκειται θετικά απέναντι στο ίδρυμα και ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα με την εκπαιδευτική συμμετοχή και απόδοση των φιλοξενούμενων.

Με βάση τις διαπιστώσεις της Αρχής κατά την επίσκεψη αυτή, αποφασίστηκε να συνεχιστεί η παρακολούθηση της εξέλιξης της πορείας της Παιδόπολης, καθότι είχαν γίνει σημαντικές ενέργειες για την βελτίωση των εγκαταστάσεων και της λειτουργίας της, ωστόσο εκκρεμούσε ακόμη το θέμα του διορισμού προσωπικού αλλά και της ολοκλήρωσης των έργων στους χώρους του ιδρύματος.

8. Διαπιστώσεις του ΣτΠ κατά τη τέταρτη επίσκεψη τον Ιούνιο 2006

Ο Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού επισκέφθηκε για τέταρτη φορά την Παιδόπολη στις 3.6.2006. Κατά την επίσκεψη αυτή συνάντησε την Πρόεδρο του Δ.Σ, δύο υπαλλήλους, την ψυχολόγο που συνεργαζόταν με το ίδρυμα μέσω του ειδικού προγράμματος ΕΛΚΙΑ, μία εθελόντρια ψυχολόγο και τους φιλοξενούμενους. Ο Βοηθός Συνήγορος ενημερώθηκε για τα τρέχοντα λειτουργικά και παιδαγωγικά προβλήματα που αντιμετώπιζε η Παιδόπολη. Ο ίδιος είχε την ευκαιρία, αφού περιηγήθηκε τους χώρους του ιδρύματος, να συμμετάσχει μαζί με τους φιλοξενούμενους σε έξοδο και γεύμα σε εστιατόριο, τα έξοδα του οποίου καλύπτονταν

από δωρήτρια της Παιδόπολης. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης διαπιστώθηκε ότι παρά τις ιδιαίτερες προσπάθειες που κατέβαλλε η Διοίκηση, ήταν εμφανής η έλλειψη προσωπικού και μπορούσε να γίνει αντιληπτή στα ίδια τα παιδιά, τα οποία δεν είχαν στην καθημερινότητά τους επαρκείς ευκαιρίες ψυχαγωγίας, επικοινωνίας και εκπαιδευτικής υποστήριξης. Γενικά η εικόνα που έδιναν, όπως και στις προηγούμενες επισκέψεις, ήταν αυτή των συναισθηματικά στερημένων και παραμελημένων παιδιών. Επίσης, από την επικοινωνία με τα παιδιά και το προσωπικό προέκυψαν στοιχεία που αφορούσαν ενδεχόμενες πειθαρχικές ευθύνες υπαλλήλου, με επιπτώσεις στους φιλοξενούμενους, για τα οποία ο Συνήγορος του Πολίτη στη συνέχεια διεξήγαγε αυτόνομη έρευνα και ενημέρωσε αρμοδίως τον Πρόεδρο της ΔΥΠΕ Κρήτης. Η υπόθεση αυτή αναδεικνύει τις σοβαρές συνέπειες που μπορεί να έχει στους φιλοξενούμενους η έλλειψη προσωπικού και ενδεδειγμένης εποπτείας και υποστήριξης του υπάρχοντος.

9. Διοικητικές Ενέργειες

9.1 Ενέργειες της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης προς το ΠεΣΥΠ (Δ.Υ.ΠΕ.) Κρήτης

- 6-2-2004: Φ12/79/6.2.04 έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης προς τη Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης και Πολιτισμού Νεάπολης (ΔΕΑΠΟΝ), με αίτημα την παραχώρηση βοηθητικού προσωπικού από το πρόγραμμα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Νεάπολης προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες σίτισης των παιδιών λόγω ασθενείας της μαγείρισσας.
- 19-5-2004: Φ22/291/19.5.04: απαντητικό έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης προς το ΠεΣΥΠ Κρήτης με θέμα την παροχή στοιχείων για την Παιδόπολη καθώς και αιτήματα για άμεση στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό και χρηματοδότηση που να καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες.
- 1-12-2004: Φ22/845/21.12.04: έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης προς το ΠεΣΥΠ Κρήτης με αίτημα την άμεση στελέχωση της

μονάδας με προσωπικό, την προκήρυξη των μελετών «Στεγάνωση Δώματος Τραπεζαρίας» και ανακαίνιση τουαλετών.

- 23-12-04: Φ22/850/23.12.04: έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης στο ΠεΣΥΠ Κρήτης με προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία της Μονάδας.
- 14-1-2005: Φ22/37/14.1.05: έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης στον Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο του ΠεΣΥΠ Κρήτης σχετικά με τα πολλαπλά προβλήματα λειτουργίας της Παιδόπολης και τον κίνδυνο αναστολής της λειτουργίας της.
- 26-1-2005: Φ22/81/26.1.05: έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης στο ΠεΣΥΠ Κρήτης, με το οποίο ενημερώνει για την μη πραγματοποίηση προσλήψεων προσωπικού κατά το έτος 2004.
- 21-2-2005: Φ22/147/21.2.05 : έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης στο ΠεΣΥΠ Κρήτης με αίτημα την άμεση στελέχωση της μονάδας με προσωπικό.
- 2-3-2005: Φ22/183/2.3.2005: έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης στο ΠεΣΥΠ Κρήτης με αίτημα την μεταφορά των παιδιών από και προς τα σχολεία που φοιτούν μετά από άρνηση του ΚΤΕΛ να τηρήσει την υπογεγραμμένη με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λασιθίου σχετική σύμβαση.
- 03/03/2005: Φ22/186: Κοινοποίηση σχεδίου Οργανισμού Παιδόπολης στο ΠΕΣΥΠ Κρήτης.
- Με το με αρ. πρωτ: 345/20.4.2005 έγγραφό της, η Πρόεδρος της Παιδόπολης διαβίβασε συνημμένα στο Δ.Υ.ΠΕ Κρήτης α) τις αιτήσεις όλου του προσωπικού, το οποίο ζητά άμεσα χορήγηση των κανονικών αδειών, καθώς και β) απόσπασμα από το πρακτικό της συνεδρίασης της Διοικούσας Επιτροπής της Παιδόπολης (Ε.Δ.16/2005), στο οποίο τονίζεται η πρόθεση των υπαλλήλων για αναστολή της λειτουργίας της Μονάδας έως ότου αυτή αποκατασταθεί. Η προθεσμία εξέπνευσε στις 25.05.05. Οι υπάλληλοι τόνισαν τις δυσκολίες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν στην άσκηση των καθηκόντων τους, εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού που τους αναγκάζει να ασχολούνται παράλληλα με καθήκοντα πολλών ειδικοτήτων και κάτω από μεγάλη πίεση σε βάρος τόσο της δικής τους ψυχολογικής υγείας και ισορροπίας όσο και των παιδιών που φιλοξενούνται από τη μονάδα. Τονίζεται ότι οι υπάλληλοι δεν

έχουν κάνει χρήση των κανονικών αδειών τους έτους 2004, καθώς και πολλών οφειλόμενων ρεπό.

- ο 24-05-2006: Φ22/643/24.05.06 έγγραφο της Διοίκησης της Παιδόπολης Νεάπολης προς τον Συνήγορο του Πολίτη και κοινοποίηση του στη διοίκηση της Δ.Υ.ΠΕ Κρήτης, το οποίο ενημερώνει για όσα έλαβαν χώρα στην Παιδόπολη κατά το χρονικό διάστημα 28/07/2005 – 08/05/2006. Ειδικότερα, αναφέρονται βελτιώσεις υλικοτεχνικής και κτιριακής υποδομής, απόσπαση από το Βενιζέλειο Νοσοκομείο επαγγελματία Μάγειρα και επαναλειτουργία της κουζίνας, η οποία για το 1^ο εξάμηνο ήταν κλειστή, απασχόληση ενός κοινωνικού λειτουργού από τον ειδικό λογαριασμό Π.Α.Γ.Ν.Η. και ενός ψυχολόγου (με τετράμηνη σύμβαση έργου). Καμία ωστόσο εξέλιξη δε σημειώθηκε προς την κατεύθυνση της πρόσληψης μόνιμου προσωπικού και της κάλυψης κενών οργανικών θέσεων.

9.2 Ενέργειες του ΠεΣΥΠ (Δ.Υ.ΠΕ.) Κρήτης προς το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

- ο 27-12-2004: 14228 / 28.12.04 έγγραφο του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών του Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης προς το Δ.Σ του Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης με θέμα την έγκριση κίνησης διαδικασιών μέσω Α.Σ.Ε.Π για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού σε κενές οργανικές θέσεις της Παιδόπολης και στις ειδικότητες: ΠΕ Διοικητικού, ΠΕ Ψυχολόγων, ΠΕ Κοινωνικών Λειτουργών, ΤΕ Νοσηλευτικής, ΤΕ Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού, ΔΕ Νοσηλευτικής, ΔΕ Μαγείρων, ΔΕ Υδραυλ. – Συντηρητών κτιρίων, ΔΕ Οδηγών Αυτοκινήτων, ΔΕ Τεχνικών Ειδικοτήτων, ΥΕ Βοηθητ. Προσωπικού, ΥΕ Προσωπικού Καθαριότητας και ΥΕ Τεχνικών Ειδικοτήτων.
- ο 5-01-2005: 657/ 5.1.2005: Ομόφωνη Απόφαση του ΔΣ Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης για την έγκριση κίνησης διαδικασιών μέσω ΑΣΕΠ για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού σε κενές οργανικές θέσεις της Παιδόπολης.
- ο 14-01-2005: 466/14.01.2005: Διαβίβαση της ανωτέρω απόφασης από το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών του Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης προς τη Γενική Διεύθυνση Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης – Διεύθυνση Προσωπικού Ν.Π., Τμήμα Β'.

- 05-1-2005: 680/1/5.1.2005: Έγκριση από το Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης, διεξαγωγής ερευνητικού προγράμματος με θέμα «Αξιολόγηση ποιότητας ζωής εξυπηρετούμενων Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας του Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης, διερεύνηση και καταγραφή των σχέσεων με την κοινότητα. Αναζήτηση τρόπων βελτίωσης και προτάσεις» από το φιλανθρωπικό (μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) σωματείο «Φίλοι του Παιδιού της Κρήτης», διάρκειας ενός έτους, προϋπολογισμού 233.600 Ευρώ. Στόχος του εν λόγω προγράμματος ήταν η άμεση κάλυψη αναγκών, μέχρις ότου βρεθούν οριστικές λύσεις στα χρόνια προβλήματα της Παιδόπολης.
- 31-3-2005: 5167/31.3.05 Αποστολή σχεδίου του παραπάνω προγράμματος από το Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης προς τη γενική γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπ.Υ.Κ.Α.
Επισημαίνεται ότι την 01.04.05, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης και Τεχνικών Υποδομών του Υπ.Υ.ΚΑ σε ενημερωτικό της έγγραφο κρίνει «αναποτελεσματική και πολυδάπανη» την πρόταση για υλοποίηση του προγράμματος που προτείνει το Πε.Σ.Υ.Π Κρήτης.
- 1-12-2005: 12538/1.12.2005 Αποστολή εγγράφου προς τον Υφυπουργό με τους αναλυτικούς πίνακες των κενών οργανικών θέσεων ανά μονάδα κοινωνικής φροντίδας. Σύμφωνα με τα εν λόγω στοιχεία, υπάρχουν συνολικά 245 κενές οργανικές θέσεις εκ των οποίων οι 76 είναι άμεσα αιτούμενες προς κάλυψη. Ειδικότερα δε το σύνολο των κενών οργανικών θέσεων στην Παιδόπολη Νεάπολης ανέρχεται σε 39, εκ των οποίων οι 14 καλύπτουν άμεσες ανάγκες σε προσωπικό.

Δ.Υ.ΠΕ ΚΡΗΤΗΣ

ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ: ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ

Υφιστάμενες κενές οργανικές θέσεις

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΛΑΔΟΣ/ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΠΕ	Διοικητικού- Οικονομικού	2
ΠΕ	Παιδοψυχολόγου	1

ΠΕ	Κοινωνικών Λειτουργών	3
ΠΕ	Εκπαιδευτικών	1
ΤΕ	Διοικητικού- Οικονομικού	1
ΤΕ	Νοσηλευτικής	1
ΤΕ	Κοινωνικών Λειτουργών	2
ΔΕ	Διοικητικού - Οικονομικού	2
ΔΕ	Νοσηλευτικής	2
ΔΕ	Μαγείρων	4
ΔΕ	Συντηρητών Κτιρίων	2
ΔΕ	Τεχνικών Ειδικοτήτων	2
ΥΕ	Οδηγών Αυτοκινήτων	1
ΥΕ	Τεχνικών Ειδικοτήτων	3
ΥΕ	Βοηθητικό Προσωπικό	4
ΥΕ	Καθαριστριών	8
	ΣΥΝΟΛΟ	39

27-01-2006: Έγκριση απόφασης από το Δ.Υ.ΠΕ Κρήτης για τετράμηνη απασχόληση ψυχολόγου

10. Έκθεση σώματος επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας

Μετά τη διενέργεια τακτικού ελέγχου στην εν λόγω Μονάδα για τη διαπίστωση της ποιότητας και της επάρκειας των εγκαταστάσεών της, καθώς και των προσφερόμενων υπηρεσιών της (υπ. αριθμ. 638 & 639/3.3.05 εντολή του Γενικού Επιθεωρητή του ΣΕΥΥΠ), διατυπώθηκαν οι ακόλουθες παρατηρήσεις (1270/6.05.05 έγγραφο προς την Πρόεδρο και μέλη της Δ.Ε της Παιδόπολης Λασιθίου).

- ο Ελλιπής στελέχωση όχι μόνο ως προς τον αριθμό αλλά και ως προς τις ειδικότητες που απαιτούνται για την εύρυθμη λειτουργία της Παιδόπολης. Τονίζεται δε ότι, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλει το υπάρχον προσωπικό, δεν είναι δυνατό να καλυφθούν ούτε οι βασικές ανάγκες των παιδιών.

- Απρόσωποι χώροι διαμονής των παιδιών, δίχως επαρκή καθαριότητα, φωτισμό και εξαερισμό. Ανυπαρξία κατάλληλου εξοπλισμού, μέσων ψυχαγωγίας και παιδαγωγικού υλικού. Αναξιοποίητες αίθουσες, παραμελημένοι χώροι.
- Πλημμελής καθαριότητα του συνόλου των χώρων, ανεπαρκής φροντίδα του υγιατισμού, απουσία προγράμματος και βοήθειας των παιδιών στη μελέτη τους, ανεπαρκής και μη συστηματική ψυχοκοινωνική στήριξη των φιλοξενουμένων ανηλίκων.
- Έλλειψη μόνιμου μάγειρα, με αποτέλεσμα η παρασκευή του φαγητού να γίνεται στο Νοσοκομείο της Νεάπολης. Κατάρτιση του διαιτολόγιου χωρίς την υποστήριξη διαιτολόγου ή άλλου ειδικού. Το διαιτολόγιο περιλαμβάνει πλήθος τυποποιημένων προϊόντων χωρίς ιδιαίτερη διατροφική αξία.

Σύμφωνα με το πόρισμα, παρατηρείται συνεχώς φθίνουσα πορεία στη λειτουργία της Παιδόπολης από άποψη αριθμού φιλοξενουμένων παιδιών, απασχολούμενου προσωπικού και κυρίως από άποψη παροχής υπηρεσιών.

10.1 Ενέργειες και προγραμματισμός έργων που έγιναν μετά την έκθεση του ΣΕΥΥΠ

Μετά την επίσκεψη του σώματος επιθεωρητών υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας η Παιδόπολη Νεάπολης οδηγήθηκε σε βελτιωτικές αλλαγές, τις οποίες σε έγγραφό της (αρ.πρωτ. 568/ 08.05.2006) γνωστοποιεί τόσο στο σώμα επιθεωρητών υγείας και πρόνοιας όσο και στη Δ.Υ.ΠΕ Κρήτης. Συνοπτικά ελήφθησαν τα παρακάτω μέτρα :

- Μεταφέρθηκαν οι κοιτώνες και στις δύο πτέρυγες της πρόσοψης του κτιρίου, έτσι ώστε όλα τα δωμάτια να έχουν παράθυρα που βλέπουν προς τον κήπο, να είναι ευήλια και ευάερα επίσης, βάφτηκε εσωτερικά το κτίριο, τα δωμάτια των παιδιών και οι πόρτες, με διαφορετικά χρώματα της επιλογής τους.
- Εγκαταστάθηκαν 6 Η/Υ με σκοπό την εκπαίδευση των παιδιών στις νέες τεχνολογίες σε μια από τις αχρησιμοποίητες αίθουσες της Μονάδας, που βρίσκεται αριστερά του προαύλιου χώρου. (Οι Υπολογιστές αυτοί προήλθαν έπειτα από λαχειοφόρο αγορά και κλήρωση, εκδήλωση την οποία διοργάνωσε η εθελοντική ομάδα «Φίλοι της Παιδόπολης Λασιθίου» (10/09/05).

- Έγινε πρόσληψη κοινωνικού λειτουργού με σύμβαση ανάθεσης έργου, ο οποίος προσπάθησε : αφενός να οργανώσει το υπάρχον αρχείο (συλλογή πληροφοριών και τακτοποίηση τους), αφετέρου να μηχανογραφήσει τα έντυπα που κάθε Προνοιακό Τμήμα πρέπει να διαθέτει σε ηλεκτρονική μορφή (Ατομικά Δελτία Παιδιού, Εκθέσεις Κοινωνικής έρευνας). Παράλληλα, παρακολούθησε, σε συνεργασία με τον Διευθυντή της Παιδόπολης Κ. Λουκάκη, τις σχολικές επιδόσεις των παιδιών, αναπτύσσοντας συνεργασία με τους Διευθυντές, Γυμνασιάρχες και Λυκειάρχες των σχολείων, επισημαίνοντας αδυναμίες και καταβάλλοντας προσπάθειες επίλυσης σχετικών προβλημάτων. Επιπρόσθετα ασχολήθηκε με την εικόνα της Παιδόπολης στην τοπική κοινωνία, έχοντας επιτύχει να συγκροτήσει θεσμοθετημένη ομάδα εθελοντών (Φίλοι της Παιδόπολης Λασιθίου, A/A καταχώρησης στο Πρωτοδικείο Λασιθίου 734/5-4-06), ενώ παράλληλα ανέλαβε την προώθηση του θεσμού της Αναδοχής, κάνοντας τις απαραίτητες ενέργειες, προκειμένου η Μονάδα να αποτελεί επίσημο φορέα αναδοχών στην Κρήτη και στο Ν. Αιγαίο.

- Έγινε πρόσληψη ψυχολόγου με τετράμηνη σύμβαση, η οποία ανέλαβε την ψυχοκοινωνική στήριξη των παιδιών. Επισημαίνεται ωστόσο στο εν λόγω έγγραφο η έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού και η ανεπαρκής στελέχωση του προνοιακού τμήματος.

- Αποσπάστηκε επαγγελματίας μάγειρας από το Βενιζέλειο Νοσοκομείο, ενώ την περίοδο 27/3/2006 - 27/06/2006 τον αντικατέστησε επαγγελματίας μάγειρας από το Θ.Χ.Π. Λασιθίου. Υπεονθυμίζεται ότι για το 1^ο εξάμηνο του 2005 η κουζίνα της Παιδόπολης δεν λειτουργούσε. Τα παιδιά σε αυτό το διάστημα σιτίζονταν από το Νοσοκομείο Νεάπολης. Στη συνέχεια η κουζίνα τέθηκε σε πλήρη λειτουργία, αφού, με τις οδηγίες του επαγγελματία Μάγειρα, βελτιώθηκε η υλικοτεχνική υποδομή της (εγκατάσταση καινούργιου mixer, παγομηχανής, καταψύκτη, ψυγείου κ.λ.π.), έγινε καθαρισμός (τρίψιμο – γυάλισμα – καθαρισμός δαπέδων κουζίνας, απολύμανση) από ειδικό συνεργείο, ενώ για λόγους ασφαλείας εγκαταστάθηκε (στο χώρο της κουζίνας) καινούργιος πίνακας ηλεκτρικών ασφαλειών. Όπως ωστόσο επισημαίνεται, εξακολουθεί να υφίσταται το πρόβλημα του απογευματινού γεύματος των παιδιών, που λόγω της έλλειψης μαγείρων δεν αποτελείται από υγιεινά και βιταμινούχα εδέσματα, αφού δεν

υπάρχει επαρκής χρόνος παρασκευής, καθώς και του προσφερόμενου κατά τα Σαββατοκύριακα ξαναζεσταμένου φαγητού, το οποίο έχει παρασκευαστεί από την Παρασκευή, καθώς ο μάγειρας εργάζεται μόνο κατά τις εργάσιμες ημέρες,

11. Η κατάσταση της Παιδόπολης το Δεκέμβριο του 2006

Η λήψη των παραπάνω μέτρων μπορεί να εξομάλυνε ορισμένες δυσκολίες, δεν μπόρεσε ωστόσο να επιλύσει το χρόνιο και σοβαρό πρόβλημα της έλλειψης μόνιμου προσωπικού. Έτσι, μετά από πολλαπλές και άκαρπες προσπάθειες, τον Δεκέμβριο 2006 η Παιδόπολη έχει περιέλθει σε εξαιρετικά δυσμενή κατάσταση. Οι συμβάσεις του κοινωνικού λειτουργού και της ψυχολόγου λήγουν την τελευταία εβδομάδα του έτους, ενώ δύο ακόμα άτομα του μόνιμου προσωπικού («πλύντρια» και διαχειριστής γραφείου) συνταξιοδοτούνται στις αρχές του νέας χρονιάς. Σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε ο Συνήγορος του Πολίτη με την πρόεδρο του Δ.Σ της Παιδόπολης κ. Μαργογιαννάκη, ενημερώθηκε για τις ανυπέβλητες δυσκολίες που υφίστανται, αφού στο εφεξής για 27 παιδιά θα απασχολούνται μόνο 4 άτομα (2 επιμελητές, 1 Διεθνή και 1 βοηθός γραφείου διαχείρισης). Η συνέχιση της λειτουργίας της Παιδόπολης με τις σημερινές συνθήκες κρίνεται εξαιρετικά επικίνδυνη για το συμφέρον των φιλοξενούμενων ανηλίκων.

ΣΤ. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Η δεοντολογία που πηγάζει από το Σύνταγμα, τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ) και το λοιπό διεθνές και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 (παρ.2) του Συντάγματος «...η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους. 2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη

σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος. 3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων». Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 25 (παρ.1) «τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους.».

Η προστασία της οικογένειας αποτελεί συνταγματική υποχρέωση του κράτους. Συνεπώς ένα κοινωνικό κράτος δικαίου οφείλει να λαμβάνει προληπτικά μέτρα υποστήριξης για την προστασία της οικογένειας και τη μη διάσπασή της. Αυτό είναι αναγκαίο ιδίως στις περιπτώσεις των οικογενειών που, λόγω ειδικών συνθηκών, αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο της τοποθέτησης των ανηλίκων τέκνων σε εναλλακτική φροντίδα. Σύμφωνα με το Σύνταγμα η παιδική ηλικία και η νεότητα επίσης προστατεύονται. Το κοινωνικό κράτος δικαίου οφείλει να λάβει ειδικά μέτρα για την διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού και την προστασία του.

Η Διεθνής Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού (ΔΣΔΠ), έχει κυρωθεί με το νόμο 2101/92 (ΦΕΚ Α 192) και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου, με αυξημένη τυπική ισχύ, σύμφωνα με το Ελληνικό Σύνταγμα (αρ. 28 παρ.1). Η ΔΣΔΠ, αναγνωρίζει ότι το παιδί για την αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του πρέπει να μεγαλώνει μέσα σε ένα οικογενειακό περιβάλλον και ότι τα κράτη πρέπει να εξασφαλίζουν την ανάπτυξη του παιδιού (άρθρο 6). Ορίζει επίσης ότι τα κράτη οφείλουν να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού να μη χωρίζεται από την οικογένειά του (άρθρο 9) και να ανατραφεί από τους γονείς του (άρθρο 7 παρ.1) αλλά και να υιοθετούν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθήσουν τους γονείς να εξασφαλίσουν στο παιδί ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής που να επιτρέπει τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξή του, το οποίο αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερο δικαίωμα (άρθρο 27).

Σύμφωνα με τη ΔΣΔΠ και σύμφωνα με τις προσταγές της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), η τοποθέτηση ενός παιδιού εκτός οικογενειακού πλαισίου πρέπει να αποφεύγεται όποτε είναι εφικτό με τη λήψη μέτρων πρόληψης. Στην περίπτωση που, λόγω ιδιαιτέρων συνθηκών, η ανάπτυξη και η ευημερία του παιδιού δεν είναι δυνατό να υλοποιηθεί μέσα στην οικογένεια – και αυτό είναι ιδιαίτερα πιθανό όταν δεν υπάρχουν προληπτικά μέτρα υποστήριξης εκ μέρους του κράτους – το ειδικό μέτρο

της τοποθέτησής του σε εναλλακτική φροντίδα, εφόσον επιβάλλεται από το ύψιστο συμφέρον του παιδιού, πρέπει να διερευνηθεί. Όταν δεν υπάρχει εναλλακτική δυνατότητα και η τοποθέτηση του παιδιού σε ένα ίδρυμα κρίνεται αναγκαία και αναπόφευκτη θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το παιδί θα μεγαλώσει μέσα στις καλύτερες δυνατές συνθήκες υγείας και εκπαίδευσης, με αξιοπρέπεια, και σε ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής για τη σωματική, πνευματική, ψυχική ηθική και κοινωνική ανάπτυξή του. Η ρητή κατευθυντήρια αρχή του άρθρου 3 της ΔΣΔΠ σύμφωνα με την οποία «σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού» διασφαλίζει, εφόσον ληφθεί υπόψη, ότι η τοποθέτηση του παιδιού σε εναλλακτική φροντίδα, υπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του παιδιού.

Η ΔΣΔΠ επιβεβαιώνοντας την ιδιαιτέρως ευάλωτη κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα συγκεκριμένα παιδιά τους αναγνωρίζει το δικαίωμα σε ιδιαίτερη προστασία. Στην περίπτωση που το παιδί στερηθεί προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον και τεθεί σε εναλλακτική φροντίδα δικαιούται ειδική προστασία και βοήθεια εκ μέρους του κράτους (άρθρο 20). Η ιδιαίτερη ευθύνη του κράτους για τη φροντίδα των παιδιών αυτών προκύπτει και από το νόμο 2646/98 (ΦΕΚ Α 236) για την «Ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας» που προβλέπει ότι «η παροχή κοινωνικής φροντίδας αποτελεί ευθύνη του κράτους» (άρθρο 1) καθώς και ότι «ο συντονισμός και η ισόρροπη παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας εξασφαλίζεται με Εθνικά Προγράμματα που καταρτίζει το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, ... ιδίως στους παρακάτω τομείς : α. Οικογένεια, Παιδί και Νεότητα» (άρθρο 2).

Ιδιαίτερη εφαρμογή για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε μονάδες κοινωνικής φροντίδας έχουν οι διατάξεις της ΔΣΔΠ που ορίζουν ρητά ότι «τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε η λειτουργία των οργανισμών, των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων που αναλαμβάνουν παιδιά και που είναι υπεύθυνοι για την προστασία τους να είναι σύμφωνη με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας και σε ότι αφορά τον αριθμό και την αρμοδιότητα του προσωπικού τους, καθώς και την ύπαρξη μιας κατάλληλης εποπτείας» (άρθρο 3 παρ 3). Αυτό σημαίνει ότι προϋποτίθενται θεσπισμένοι κανόνες σε εθνικό επίπεδο και ότι το κράτος υποχρεούται να λάβει κάθε αναγκαίο μέτρο ώστε να διασφαλίζεται η

καταλληλότητα των μονάδων που φιλοξενούν παιδιά. Η καταλληλότητα συνίσταται στο εξειδικευμένο αντικείμενό του - την αποκλειστική ενασχόληση με παιδιά με σκοπό την προστασία και την ανάπτυξή τους-, την ύπαρξη κατάλληλων χώρων και συνθηκών φιλοξενίας από την άποψη της διασφάλισης της υγείας και της ασφάλειας των παιδιών, τη στελέχωσή του με επαρκές (αριθμός/αρμοδιότητα) βοηθητικό και επιστημονικό προσωπικό εξειδικευμένο και ικανό να αντιμετωπίσει τις πολλαπλές ανάγκες των φιλοξενούμενων παιδιών ή οποιαδήποτε ιδιόρρυθμη κατάσταση καθώς και στην ουσιαστική εποπτεία της λειτουργίας του με γνώμονα πρωτίστως το συμφέρον των παιδιών . Επιπροσθέτως της τακτικής εποπτείας για την κατάλληλη λειτουργία των μονάδων φιλοξενίας, οι συνθήκες της εναλλακτικής φροντίδας, ατομικά κάθε παιδιού, πρέπει να αναθεωρούνται περιοδικά καθώς σύμφωνα με τη ΔΣΔΠ *«τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί που τοποθετήθηκε από τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την παροχή φροντίδας, προστασίας ή θεραπείας της σωματικής ή πνευματικής του υγείας, το δικαίωμα σε μία περιοδική αναθεώρηση της παραπάνω θεραπείας και κάθε άλλης περιστασης σχετικής με την τοποθέτησή του»* (άρθρο 25). Για την εφαρμογή των παραπάνω δικαιωμάτων, όπως αυτά αναγνωρίζονται στη ΔΣΔΠ και σύμφωνα με το νόμο 2101/92, το κράτος υποχρεούται να παίρνει όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα αναγκαία μέτρα, στο μέγιστο βαθμό των διαθέσιμων πόρων του (άρθρο 4).

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε τις Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης που αφορούν την κατάσταση των παιδιών στα ιδρύματα και ιδιαίτερα την τελευταία (2005) 5^E που θέτει τις βασικές αρχές, τα ειδικά δικαιώματα και τα ποιοτικά πρότυπα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για να εξασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή των δικαιωμάτων των παιδιών στα ιδρύματα (έχει μεταφραστεί επισήμως στην Ελληνική γλώσσα και εκδοθεί από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης 2006). Η Σύσταση αυτή λαμβάνει υπόψη τις διεθνείς αρχές που τίθενται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών του Ανθρώπου, τη ΔΣΔΠ, τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, και τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Υποτιμητικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Άσκηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού και τη Σύμβαση για την Επαφή με τα παιδιά.. Μεταξύ των βασικών αρχών αναφέρονται συνοπτικά :

- η τοποθέτηση του παιδιού σε εναλλακτική φροντίδα πρέπει να προκρίνεται ως ύστατη λύση και να έχει ως πρωτεύοντα στόχο την προστασία του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού
- η χρονική διάρκεια της εναλλακτικής φροντίδας, σε καμία περίπτωση να μην υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο χρονικό όριο
- η αναγκαιότητα της περιοδικής αναθεώρησης της εναλλακτικής φροντίδας
- η παροχή εξειδικευμένου υποστηρικτικού πλαισίου στους γονείς έτσι ώστε να επιτευχθεί η κατά το καλύτερο δυνατό τρόπο ενσωμάτωση του παιδιού στην οικογένεια και την κοινωνία
- η επανεξέταση των αναγκών του παιδιού και η κατάλληλη μεταιδρυματική φροντίδα για την εξασφάλιση της ομαλής του επανένταξης στην οικογένεια και την κοινωνία,
- το φύλο, η φυλή, το χρώμα, η εθνικότητα, η ιδεολογία, η γλώσσα η θρησκεία, οι τυχόν ειδικές ανάγκες ή η οποιαδήποτε άλλη κατάσταση του παιδιού ή των γονιών του δεν θα πρέπει να αποτελεί βάση για διάκριση για την τοποθέτηση ενός παιδιού σε εναλλακτική φροντίδα και για το είδος της φροντίδας,
- η διαδικασία, η οργάνωση και η εξατομικευμένη φροντίδα καθώς και η περιοδική αναθεώρηση θα πρέπει να εγγυώνται τα δικαιώματα του παιδιού και ιδίως να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τη γνώμη του παιδιού σε συνάρτηση με την ηλικία του και το βαθμό ωριμότητά τους
- Κάθε μέτρο το οποίο υιοθετείται για λόγους ελέγχου και πειθαρχίας θα πρέπει να εναρμονίζεται με την εθνική νομοθεσία και τα διεθνή πρότυπα
- Η οικογένεια θα πρέπει, εφόσον είναι δυνατό, να συμμετέχει στο σχεδιασμό και την οργάνωση της τοποθέτησης του παιδιού
- Όταν η επιστροφή του παιδιού στην οικογένειά του είναι αδύνατη, και πρέπει να ληφθούν αποφάσεις που αφορούν τη συνέχιση της παραμονής του παιδιού στο παρόν ίδρυμα ή την υιοθέτηση άλλων μέτρων εναλλακτικής φροντίδας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η επιθυμία του παιδιού, οι ανάγκες του καθώς και οι συνέπειες όλων των παραπάνω στη μετέπειτα ζωή του

Ως ειδικά δικαιώματα για την εξασφάλιση των παραπάνω βασικών αρχών και των βασικών δικαιωμάτων των παιδιών που ζουν σε ιδρύματα θεωρούνται από τη Σύσταση και αναφέρονται συνοπτικά :

- η τοποθέτηση να γίνεται μόνο για την υλοποίηση επιτακτικών αναγκών που έχουν αποδειχθεί βάσει μίας διεπιστημονικής αξιολόγησης, να αναθεωρείται περιοδικά και σε περίπτωση αναθεώρησης να αναζητούνται εναλλακτικές λύσεις και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις των παιδιών,
- το δικαίωμα να τηρείται τακτική επικοινωνία με την οικογένεια του παιδιού ή άλλα γι' αυτό σημαντικά άτομα,
- ο μη διαχωρισμός των αδελφών ή όταν αυτό δεν είναι δυνατό η διατήρηση τακτικής επαφής μεταξύ τους,
- το δικαίωμα να γίνεται σεβαστή η εθνική, θρησκευτική, πολιτιστική, κοινωνική και γλωσσική ταυτότητα του παιδιού,
- το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης σε πρόσωπα εμπιστοσύνης και σε αρχές αρμόδιες για εμπιστευτική καθοδήγηση σχετικά με τα δικαιώματά τους,
- το δικαίωμα για καλής ποιότητας περίθαλψη προσαρμοσμένη στις ανάγκες και στην ευημερία κάθε παιδιού ατομικά,
- το δικαίωμα σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της φυσικής ακεραιότητας του παιδιού και ιδιαίτερα το δικαίωμα σε ανθρώπινες και όχι απαξιωτικές συνθήκες θεραπείας καθώς και σε μια μη βίαιη διαπαιδαγώγηση συμπεριλαμβανομένης της προστασίας ενάντια σε σωματική τιμωρία και κάθε μορφή κακομεταχείρισης
- το δικαίωμα για παροχή ίσων ευκαιριών,
- το δικαίωμα πρόσβασης σε κάθε τύπο εκπαίδευσης, επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση υπό τις ίδιες συνθήκες με τα άλλα παιδιά,
- το δικαίωμα να προετοιμάζεται για ενεργός και υπεύθυνος πολίτης μέσω της ψυχαγωγίας, της άθλησης της πολιτιστικής δραστηριότητας της άτυπης εκπαίδευσης και των αυξανόμενων ευθυνών,
- το δικαίωμα να συμμετέχει σε διαδικασίες λήψης απόφασης που αφορούν το ίδιο και τις συνθήκες ζωής του στο ίδρυμα,
- το δικαίωμα να ενημερώνεται για τα δικαιώματα των παιδιών και τους κανόνες του ιδρύματος με ένα τρόπο φιλικό προς τα παιδιά

- το δικαίωμα να υποβάλλει παράπονα σε ανεξάρτητες αρχές για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων του

Η Σύσταση θέτει συγκεκριμένα **πρότυπα και προδιαγραφές ποιότητας** για την εφαρμογή των παραπάνω δικαιωμάτων, όπως:

- η επαφή παιδιού με τον γονέα σε τακτική βάση
- η σημασία μικρών μονάδων οικογενειακού τύπου
- η αναγνώριση της προτεραιότητας της φυσικής και πνευματικής υγείας του παιδιού και της πλήρους αρμονικής εξέλιξής του ως βασικής προϋπόθεσης για την επιτυχία της σχεδιαζόμενης φροντίδας
- η διασφάλιση εκείνων των προϋποθέσεων που επιτρέπουν τη διάρκεια της εκπαιδευτικής και συναισθηματικής σχέσης μεταξύ προσωπικού και παιδιών κυρίως μέσω της σταθερότητας του προσωπικού (διαρκής παρουσία, αποφυγή μετακινήσεων προσωπικού),
- η ορθή οργάνωση του ιδρύματος η οποία βασίζεται, μεταξύ άλλων:
 - στην ποιότητα και τη σταθερότητα των μονάδων διαβίωσης,
 - στα υψηλά επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού το οποίο λαμβάνει διαρκή εσωτερική επιμόρφωση,
 - στο μόνιμο και επαρκές προσωπικό, με ορθή εκπροσώπηση φύλου
 - σε ικανοποιητικούς μισθούς για το προσωπικό,
 - σε διεπιστημονική ομαδική εργασία και άλλους τρόπους στήριξης συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας,
 - σε αποτελεσματική παιδο-κεντρική χρήση των διαθέσιμων πόρων.
 - στην ύπαρξη μέσων και ειδικής εκπαίδευσης του προσωπικού προκειμένου να επιτευχθεί μία σωστή επικοινωνία με τους γονείς
 - στην υιοθέτηση κωδίκων δεοντολογίας σχετικά με τις εκάστοτε πρακτικές που εφαρμόζονται από το ίδρυμα οι οποίες πρέπει να συνάδουν με τις αρχές που καθιερώνει η ΔΣΔΠ
- η καταγραφή και πιστοποίηση των ιδρυμάτων από τις αρμόδιες αρχές βάσει εθνικών κανονισμών και ελάχιστων προδιαγραφών φροντίδας
- αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης (monitoring) και εξωτερικού ελέγχου βάσει των παραπάνω προδιαγραφών

- συγκέντρωση και ανάλυση στατιστικών στοιχείων και υποστήριξη έρευνας για τους σκοπούς του συστήματος παρακολούθησης
- κάθε παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών σε ιδρύματα να τιμωρείται με κατάλληλες και αποτελεσματικές διαδικασίες
- να καθοριστεί από τα κράτη μέλη ο ρόλος των ΜΚΟ και των λοιπών οργανώσεων ιδιωτικού δικαίου που καλούνται να συμβάλλουν σημαντικά. Η εμπλοκή των φορέων αυτών δεν απαλλάσσει το κράτος μέλος από τις υποχρεώσεις του προς αυτά τα παιδιά που αναλύονται στην παρούσα Οδηγία και ιδιαιτέρως αφορούν στην καθιέρωση κατάλληλων προδιαγραφών, συστημάτων πιστοποίησης και τον έλεγχο από τις αρμόδιες αρχές.

Το κράτος έχει υποχρέωση να σέβεται, να προστατεύει και να υλοποιεί τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων. Πέρα από το δικαίωμα σε ειδική προστασία και φροντίδα, όπως αυτή εξειδικεύεται αναφορικά με την καταλληλότητα της εναλλακτικής φροντίδας, του παιδιού που στερούμενο το οικογενειακό του περιβάλλον βρίσκεται σε ευάλωτη κατάσταση, η παροχή της ιδιαίτερης κοινωνικής φροντίδας εκ μέρους του κράτους πρέπει να υλοποιείται με σεβασμό στο σύνολο των δικαιωμάτων του παιδιού. Προστασία του παιδιού δεν νοείται πλέον χωρίς την αντιμετώπιση του παιδιού ως φορέα δικαιωμάτων. Ο σεβασμός στα δικαιώματα του ανθρώπου, που αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση της πολιτείας, στα δικαιώματα του παιδιού ως νομικού υποκειμένου, όπως αυτά προκύπτουν από τη ΔΣΔΠ, έχει αυξημένη σημασία για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε μονάδες κοινωνικής μέριμνας. Αυτό σημαίνει ότι τα θεσμοθετημένα δικαιώματα, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, πρέπει να εφαρμόζονται στο σύνολό τους στα παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα με έναν τρόπο ολιστικό, όπως σε όλα τα παιδιά, βάση της αρχής της μη διάκρισης (άρθρο 2 ΔΣΔΠ). Συνεπώς τα παιδιά σε εναλλακτική φροντίδα έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν την άποψή τους για την κατάστασή τους και να εισακούονται στη λήψη αποφάσεων ανάλογα με το βαθμό ωριμότητάς τους και την ηλικία τους (άρθρα 12,13), έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε κατάλληλη και ποιοτική εκπαίδευση (άρθρα 28,29), το δικαίωμα για τη διατήρηση επικοινωνίας με τους γονείς (άρθρο 9), το δικαίωμα για ενημέρωση γενικότερη αλλά και αναφορικά με τα δικαιώματά του (άρθρα 12, 17, 42), το δικαίωμα για το καλύτερο δυνατόν επίπεδο υγείας (άρθρο 24), το δικαίωμα για κοινωνική ασφάλιση (άρθρο 26), για ανάπαυση και

δραστηριότητες ψυχαγωγικές (άρθρο 31), το δικαίωμα για προστασία από κάθε μορφή παραμέλησης (άρθρο 19), η κοινωνική ενσωμάτωση κλπ όπως αυτά θεσμοθετούνται από τη ΔΣΔΠ.

2. Ενδεικτικές αναφορές μη εφαρμογής του σχετικού νομικού πλαισίου αναφορικά με την Παιδόπολη Νεάπολης.

Σύμφωνα με το παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενο νομικό πλαίσιο και τις διεθνείς αρχές και λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική εικόνα, όπως αυτή παρουσιάστηκε στην παρούσα έκθεση, υπάρχουν βάσιμες αμφιβολίες για την διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών που φιλοξενούνται στην συγκεκριμένη Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου. Η εφαρμογή των δικαιωμάτων των συγκεκριμένων παιδιών δείχνει να πάσχει στην πράξη. Η εν γένει λειτουργία της μονάδας αφήνει αμφιβολίες για το κατά πόσο εξασφαλίζεται η ανάπτυξη των φιλοξενούμενων παιδιών σε ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής που να επιτρέπει τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη τους ή η υλοποίηση των υπόλοιπων δικαιωμάτων τους και συνεπώς φαίνεται ότι παραβιάζονται οι διεθνείς αρχές και οι διατάξεις του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου.

Στην Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου ο προβλεπόμενος αριθμός προσωπικού δεν έχει καλυφθεί εδώ και πολλά χρόνια. Η ανεπαρκής στελέχωση σε προσωπικό επαρκές και εξειδικευμένο, η ελλιπής χρηματοδότηση τόσο για την υλοποίηση εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών, κοινωνικών προγραμμάτων όσο και για την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης (καθαριότητα, σωστή σίτιση) και η έλλειψη εποπτείας, είναι ενδεικτικά στοιχεία της εικόνας που παρουσιάζει η μονάδα. Η φιλοξενία παιδιών των οποίων οι βασικές ανάγκες δεν καλύπτονται λόγω της έλλειψης κατάλληλου προσωπικού σε αριθμό και ειδικότητες, οι συνθήκες υγιεινής και συντήρησης των χώρων, η έλλειψη μέσων ψυχαγωγίας και παιδαγωγικού υλικού, η μη συστηματική ψυχοκοινωνική και παιδαγωγική στήριξη των φιλοξενούμενων ανηλίκων, η σίτιση με φαγητό παρασκευασμένο στο νοσοκομείο Νεάπολης ή με προϊόντα χωρίς κατάλληλη διατροφική αξία, είναι μερικά μόνο από τα δεδομένα που αφορούν τη μονάδα, όπως επισημαίνονται και στην έκθεση του ΣΕΥΥΠ. Αυτά τα δεδομένα όχι μόνο δεν αποτελούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των φιλοξενούμενων παιδιών, αλλά αντιθέτως είναι ενδεικτικά της πλημμελούς φροντίδας τους και παραβίασης του ειδικότερου δικαιώματός τους σε ειδική προστασία και βοήθεια, από το κράτος, λόγω

της τοποθέτησής τους σε εναλλακτική φροντίδα αλλά και παραβίασης των γενικότερων δικαιωμάτων τους.

Η αδυναμία πρόσβασης στο σχολείο κατά το προηγούμενο σχολικό έτος, λόγω προβλημάτων μετακίνησης, είναι ενδεικτική της παραβίασης του δικαιώματος πρόσβασης στην εκπαίδευση που κατοχυρώνεται με το άρθρο 28 του νόμου 2101/92 και της ΔΣΔΠ και που αποτελεί προϋπόθεση της γενικότερης ανάπτυξής τους (άρθρο 6). Επίσης η παρεχόμενη εκπαίδευση πρέπει να είναι ποιοτική και να αποσκοπεί : «α. στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του. β. στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες ...γ. στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, δ. στην προετοιμασία του παιδιού για μία υπεύθυνη ζωή σε μία ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους του ... ε. στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.» (άρθρο 29). Συνεπώς είναι προφανές ότι η φοίτηση παιδιών με φυσιολογική νοημοσύνη σε ειδικό σχολείο λόγω συναισθηματικών και άλλων διαταραχών που, σύμφωνα με το νόμο 2817/00 για τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αντιμετωπίζονται με άλλους τρόπους (π.χ διδασκαλία με παράλληλη στήριξη σε κανονική τάξη, υποστήριξη από τα ΚΔΑΥ κλπ) ισοδυναμεί με παροχή ακατάλληλης ποιότητας εκπαίδευσης, χειροτερεύει την ψυχοσυναισθηματική κατάστασή τους, αντιτίθεται στους στόχους της εκπαίδευσης και παραβιάζει το νομίμως κατοχυρωμένο δικαίωμά τους για πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση στη βάση της ισότητας των ευκαιριών (άρθρα 2, 28, 29 ΔΣΔΠ). Τα παραπάνω είναι ενδεικτικά της κατάφωρης παραβίασης του δικαιώματος στην εκπαίδευση αλλά και της αρχής της μη διάκρισης –διάκριση λόγω κατάστασης- μιας ομάδας παιδιών που εκ προοιμίου χρήζουν ειδικής προστασίας για την υλοποίηση των δικαιωμάτων τους καθώς δεν προστατεύονται από το οικογενειακό τους περιβάλλον.

3. Οι Παρατηρήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών για τα ιδρύματα στην Ελλάδα.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις για την Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου δεν αφορούν αποκλειστικά την παραπάνω μονάδα κοινωνικής φροντίδας ανηλίκων. Σχετικά με την παροχή εναλλακτικής φροντίδας στην Ελλάδα αξίζει να τονιστούν οι από 02.04.02

καταληκτικές παρατηρήσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, που αφορούν την Ελλάδα κατόπιν της υποβληθείσας εκ μέρους της έκθεσης, σχετικά με την κατάσταση των παροχών εναλλακτικής φροντίδας (παραγρ. 54, εδαφ.α,β και παραγρ.55, CRC/C/15/Add.170) και γενικότερα της πρόνοιας (παραγρ. 62 β,63 β). Η υποβολή της έκθεσης συνιστά διεθνή υποχρέωση σύμφωνα και με το άρθρο 44, του νόμου 2101/92 (Κύρωση ΔΣΔΠ). Η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού μετά από συγκεκριμένη διαδικασία εκδίδει τις καταληκτικές της παρατηρήσεις που αφορούν την εικόνα της εφαρμογής της Σύμβασης στο συγκεκριμένο κράτος μέλος .

Η Επιτροπή κρίνει ότι οι παροχές εναλλακτικής φροντίδας για παιδιά, όπως η ανάδοχη και η ιδρυματική φροντίδα, στην Ελλάδα, είναι ακατάλληλες ως αποτέλεσμα ακατάλληλης χρηματοδότησης και ανεπαρκούς στελέχωσης και ότι υπάρχει έλλειψη συστηματικού και αποτελεσματικού συγχρονισμού μεταξύ προνοιακών υπηρεσιών και των δικαστηρίων (παράγραφος 54). Η Επιτροπή συνιστά στην Ελλάδα :

α) να συνεχίσει να ενισχύει περαιτέρω τις συνεχιζόμενες προσπάθειες ώστε να βελτιώσει την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στο πλαίσιο των διαδικασιών εναλλακτικής φροντίδας.

β) να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών του ώστε να προλαμβάνει και να μειώνει την προσφυγή σε ιδρύματα για παιδιά που χρειάζονται εναλλακτική φροντίδα

γ) να ενισχύει τη συνεργασία και το συντονισμό μεταξύ των διαφορετικών αρμόδιων κυβερνητικών και μη κυβερνητικών φορέων στο πλαίσιο εναλλακτικής φροντίδας, περιλαμβανομένων και των δικαστηρίων, όποτε τα αφορά.

δ) να διασφαλίσει ότι οι απόψεις των παιδιών ακούγονται και λαμβάνονται υπόψη στις αποφάσεις για την εναλλακτική φροντίδα σε συμφωνία με τις αρχές και τις διατάξεις της Σύμβασης (παράγραφος 55).

Σε ότι αφορά, γενικότερα, την πρόνοια η Επιτροπή έκρινε ότι υπάρχει ανεπαρκής αριθμός κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων, λογοθεραπευτών, ψυχολόγων και άλλων ειδικών που δουλεύουν μέσα στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας και διαθέσιμων να υποστηρίξουν τα παιδιά και τις οικογένειές τους (παράγραφος 62). Η Επιτροπή συνιστά στην Ελλάδα να βελτιώσει τη διαθεσιμότητα των ειδικών σε θέματα κοινωνικής πρόνοιας, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών λειτουργών, δικηγόρων, λογοθεραπευτών και ψυχολόγων (παράγραφος 63).

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη σχετικά με τη συγκεκριμένη Παιδόπολη, η επιβεβαίωση των παραπάνω επισημάνσεων και από το αρμόδιο Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, μετά την διενέργεια τακτικού ελέγχου στην εν λόγω Μονάδα για τη διαπίστωση της ποιότητας και της επάρκειας των εγκαταστάσεών της, καθώς και των προσφερόμενων υπηρεσιών της (υπ. αριθμ. 638 & 639/3.3.05 εντολή του Γενικού Επιθεωρητή του ΣΕΥΥΠ) αλλά και γενικότερα οι διαπιστώσεις για την εναλλακτική φροντίδα στην Ελλάδα (Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών) εγείρουν σοβαρά ζητήματα τα οποία η Δημόσια Διοίκηση καλείται να αντιμετωπίσει άμεσα και αποτελεσματικά. Η αντιμετώπιση θα πρέπει να ανάγεται αφενός στη λύση των υπαρχόντων προβλημάτων που προκύπτουν από την παρούσα κατάσταση, με οργανωτικές ρυθμίσεις και αλλαγές, αφετέρου σε προληπτικό επίπεδο με γενικότερες νομοθετικές παρεμβάσεις (π.χ καθιέρωση ελάχιστων προδιαγραφών λειτουργίας για δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς παιδικής προστασίας, συστήματος εποπτείας και περιοδικής αναθεώρησης των περιστάσεων εναλλακτικής φροντίδας, κλπ).

Επειδή, τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Αρχής αποτελούν σοβαρότατες ενδείξεις παραβιάσεων των συνταγματικών αρχών του κοινωνικού κράτους δικαίου, των διεθνών αρχών για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών (ΔΣΔΠ), αλλά και διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας (Ν. 2101/1992, άρθρα 3,6,20,27), και επειδή η παρούσα κατάσταση θέτει σε άμεσο κίνδυνο την σωματική και ψυχική υγεία των φιλοξενούμενων ανηλίκων, ο Συνήγορος του Πολίτη καλεί τη Δημόσια Διοίκηση σε **άμεση λήψη μέτρων** με στόχο την αποκατάσταση των δικαιωμάτων των φιλοξενούμενων και την βέλτιστη λειτουργία της Παιδόπολης Νεάπολης Λασιθίου Κρήτης. Η ανάγκη αυτή προβάλλει επιτακτικά και άμεσα, καθώς η μονάδα παρουσιάζει σήμερα εικόνα εγκατάλειψης από πλευράς στελέχωσης και ο κίνδυνος αναστολής λειτουργίας της είναι ορατός.

Συμπερασματικά διαπιστώνεται ότι οι παροχές στη συγκεκριμένη μονάδα προστατευμένης φροντίδας για παιδιά, είναι ακατάλληλες ως αποτέλεσμα :

- α) ανεπαρκούς στελέχωσης τόσο σε εξειδικευμένο προσωπικό (ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, παιδαγωγούς) ούτως ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν εκπαιδευτικά και ψυχοσυναισθηματικά τους ανήλικους φιλοξενούμενους, όσο και σε επιπλέον βοηθητικό προσωπικό (προσωπικό καθαριότητας, μάγειρα)
- β) έλλειψης τακτικής εποπτείας
- γ) ανεπαρκούς χρηματοδότησης:
 - ι) για υλοποίηση εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων
 - ιι) για την ουσιαστική βελτίωση της παρεχόμενης περίθαλψης και εκπαίδευσης με κριτήρια την ανάπτυξη, το καλύτερο επίπεδο διαβίωσης και το συμφέρον των παιδιών

Για την άρση των ανωτέρω προβλημάτων ο ΣτΠ προτείνει:

- Καθιέρωση ενός ευέλικτου προγραμματισμού προσλήψεων για το σύνολο του προσωπικού των ιδρυμάτων παιδικής προστασίας είτε αυτό καλύπτει πάγιες είτε πρόσκαιρες ανάγκες (βλ. πρόσφατη ειδική έκθεση ΣτΠ για τις εκτός ΑΣΕΠ προσλήψεις στο Δημόσιο).
- Η έλλειψη προσωπικού, ειδικά για τους χώρους των ιδρυμάτων που φιλοξενούν ανήλικους, πρέπει λόγω της φύσης αυτών να αναγνωρίζεται ρητά ως κατεπείγουσα ανάγκη και ως εκ τούτου μέχρι την πλήρωση των θέσεων αυτών με τη διαδικασία του ΑΣΕΠ, να ενεργοποιείται άμεσα η διάταξη της εξαίρεσης του άρθρου 14 παρ.2 Ν. 2190/94 και να προσλαμβάνεται προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου.
- Ειδικότερα, να υπάρξει άμεση αντιμετώπιση του επείγοντος ζητήματος της έλλειψης προσωπικού στο εν λόγω ίδρυμα, με κατ' εξαίρεση πλήρωση θέσεων στον Τομέα Πρόνοιας, όπως έχει ήδη ζητήσει η Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ή μέσω της πραγματοποίησης αποσπάσεων κατά τα οριζόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία.
- Άμεση εξέταση και κύρωση του Οργανισμού της Παιδόπολης εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο οποίο έχει διαβιβασθεί από τη ΔΥΠΕ Κρήτης από το 2005.

- Εκπόνηση ειδικής νομοθετικής ρύθμισης για όλες τις δημόσιες μονάδες παιδικής προστασίας, σύμφωνα με την οποία θα προβλέπεται οι κενούμενες θέσεις του προσωπικού, που κρίνονται απαραίτητες για τη λειτουργία τους, να καλύπτονται άμεσα με ειδικές συμβάσεις εργασίας, μέχρι την πλήρωση των θέσεων με τη νόμιμη διαδικασία (μέσω διαγωνισμού ΑΣΕΠ).
- Περιοδική αναθεώρηση της εναλλακτικής φροντίδας με διαρκή επανεξέταση των δεδομένων των φιλοξενούμενων ανηλίκων. Μελέτη και προώθηση της εφαρμογής του θεσμού της αναδοχής, για όσα παιδιά είναι αυτό εφικτό.
- Άμεση βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών (περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες της παιδικής ηλικίας -καθαριότητα χώρων- φροντίδα ιματισμού).
- Παροχή συστηματικής εκπαιδευτικής στήριξης για καλύτερη σχολική απόδοση των φιλοξενούμενων.
- Βελτίωση του προγράμματος ψυχαγωγίας και επιμόρφωσης των φιλοξενούμενων, με καλύτερη αξιοποίηση των υπαρχόντων χώρων και συνδρομή ειδικών επαγγελματιών και εθελοντών.
- Διασφάλιση ότι οι απόψεις των παιδιών ακούγονται και λαμβάνονται υπόψη στις αποφάσεις για την εναλλακτική φροντίδα σε συμφωνία με τις αρχές και τις διατάξεις της Σύμβασης (ΔΣΔΠ).

Ο Συνήγορος του Πολίτη ως Συνήγορος του Παιδιού, με θεσμική αποστολή την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, θεωρεί απολύτως αναγκαία την παρέμβαση των αρμόδιων φορέων, υπό το πρίσμα των διεθνών αρχών και του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου συμπεριλαμβανομένης της ΔΣΔΠ που υπερισχύει κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου. Η λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την βελτίωση του επιπέδου ζωής και ανάπτυξης των παιδιών της Παιδόπολης Νεάπολης Λασιθίου και, συνεπώς, η ουσιαστική κοινωνική φροντίδα και η επίτευξη της ειδικής προστασίας τους αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση της Πολιτείας, βασικό όρο των αρχών ενός κοινωνικού κράτους δικαίου και ταυτόχρονα υλοποίηση συνταγματικής επιταγής.